

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

*Листопад І.О., к.т.н., доц., Кісь В.М., к.т.н., доц.
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

В статті розглянуті основні принципи системи управління підприємствами, які шляхом постійного моніторингу і періодичного аналізу мають підтримувати ефективність функціонування з урахуванням змін внутрішніх і зовнішніх чинників. А кожний працівник організації повинен усвідомити свою відповідальність за поліпшення якості продукції.

Введення. Якість продукції формується під впливом складного механізму різних чинників: економічних, організаційних, технічних, правових. Тому необхідно забезпечити їх взаємопов'язану дію на якість. Якість продукції - категорія політична, економічна, технічна, моральна, правова. Правова є важливим засобом в рішенні задачі корінного поліпшення якості продукції. «Правовий нігілізм», що склався в економіці, перебільшив ролі правових заборон і відповідно недооцінив ролі права як конструктивного, регулюючого чинника став гальмом розвитку промислового виробництва.

Мета дослідження. Визначення основних принципів управління якістю для забезпечення конкурентоспроможності вітчизняної продукції.

Результати досліджень. Для розширення самостійності підприємств і об'єднань, перехід до ринкової економіки, діяльність в умовах конкуренції за краще попиту задоволення споживачів і забезпечення конкурентоспроможності вітчизняної продукції на світовому ринку висувають як насущне завдання - творче, ефективне використання правових форм, засобів, методів забезпечення якості продукції. Правильне і уміле застосування правових норм сприятиме розвитку ініціативи і заповзятливості підприємств у справі задоволення потреб народного господарства і громадян у виробках високої якості продукції, забезпеченню надійного захисту інтересів споживачів. Вивчення питань правового забезпечення якості продукції відповідно до сьогоденного законодавства, освоєння методики застосування правового механізму потрібне для рішення задачі по перебудові правового виховання, організації юридичного всеобучу в умовах формування правової держави, реформи політичної системи і впровадження нових методів господарювання [1].

Складність ситуацій в аграрному секторі нашої країни носить характер невідповідності запитів на нову техніку з можливостями розвитку вітчизняного сільськогосподарського машинобудування. Важливе значення займають питання з визначення технічного стану сільськогосподарської техніки, її працездатності і надійності, ремонтпридатності, забезпечення деталями, а також встановлення ефективних меж реалізації того чи іншого способу відновлення деталей машин, які були в експлуатації [1,2].

Дослідження свідчать, що проблема забезпечення якості є комплексною і вирішувати її треба традиційними методами, тобто лише шляхом контролю якості готової продукції. Має бути комплексний, системний підхід, реалізація якого можлива лише в рамках системи управління якістю. У основу міжнародних стандартів ISO серії 9000 покладені вісім принципів управління якістю. Викладемо найбільш близький авторам погляд на зміст принципів загального управління якістю.

Принцип 1. Орієнтація на споживача. У основі цього принципу - аналіз ринку і стратегічна орієнтація на споживача, що відповідним чином забезпечується організаційно, методично і технічно, життєво потрібна кожній організації і кожному підприємству, що функціонує в умовах конкурентного ринку.. Результати аналізу служать механізмом, що запускає виробництво. Випускаючи продукт, вже не обмежуються виконанням формальних вимог замовника, а намагаються передбачити його бажання.

Принцип 2. Лідерство. Лідерство - ключовий принцип системи менеджменту якості, без якого СМК швидше фікція, ніж реальність. Відповідно до нього керівник повинен створити умови, необхідні для успішної реалізації усіх принципів системного управління якістю. Управління підприємством, керівництво проектами, створення, впровадження і експлуатація СМЯ - це області діяльності, де потрібне лідерство. Лідерство повинно бути тісно пов'язане концепцією відповідальності, добровільності, забезпечене повноваженістю і затверджено наказом. При цьому важливо постійно дотримуватися балансу між узятю на себе людиною добровільною відповідальністю і даним йому повноваженнями.

Принцип 3. Залучення працівників. Це одне з ключових положень TQM, відповідно до якого кожен працівник має бути залучений в діяльність по управлінню якістю. Необхідно добитися, щоб у кожного виникла внутрішня потреба в поліпшеннях. Залучення працівників на практиці означає систематичну можливість кожного співробітника брати участь у виробленні і реалізації управлінських рішень. Така можливість народжує в людях почуття відповідальності і причетності, яке посилює мотивацію до творчої праці. Наслідок такого підходу - принцип відмови від ідеї покарання. Співробітників не має сенсу карати за прорахунки менеджменту. Цей підхід породжує ініціативу і є основою корпоративної культури.

Принцип 4. Процесний підхід. Усі види діяльності в організації розглядаються як процес. Процес - це логічно впорядковані послідовності кроків (робіт, етапів, елементів). Відповідно до цих принципів виробництво товарів, послуг і управління розглядаються як сукупність взаємозв'язаних процесів, а кожен процес - як система, що має вхід і вихід, своїх "постачальників" і "споживачів". Таке розуміння процесів близьке до уявлення про алгоритми, і це дає можливість використання інформаційних технологій для візуалізації процесів отриманих результатів для сучасного ухвалення управлінських рішень

Принцип 5. Системний підхід до управління. Системний підхід вимагає координації усіх аспектів діяльності, постійного планування і доведення планів

до кожного робочого місця, з тим щоб можна було аналізувати і коригувати їх виконання у технологічних процесах. Цей принцип припускає представлення організації як системи взаємодіючих динамічних процесів. З системним підходом пов'язана і проблема оцінювання результатів діяльності організації. Довгий час в цій області панував фінансовий підхід. Зараз стало очевидно, що до фінансових показників слід додати показники задоволеності споживачів, показники ефективності бізнес-процесів, а також показники потенціалу зростання фірми і кваліфікації персоналу. Практика показала, що труднощі і проблеми обумовлені тим, що єдині процеси обслуговуються організаційно відособленими підрозділами. Система таких показників називається збалансованою системою показників.

Принцип 6. Безперервне поліпшення. Двадцять років тому стратегія якості базувалася на концепції оптимальної якості. Досвід японської, а потім американській і європейській промисловості показав, що встановлювати межі поліпшення неприпустимо, саме поліпшення має бути безперервною системою і складовою частиною системи управління. При безперервному поліпшенні процесів поступово з'являються можливість зниження втрат і відповідно ціни продукції за рахунок зростаючого «проміжку» між собівартістю і ціною. Таке зниження ціни веде до розширення ринкової ніші, що у свою чергу, призводить до зниження собівартості за рахунок ефекту масштабу. Цей ланцюг називають ланцюговою реакцією Демінга. Постійне поліпшення розпочинається з людини, з вдосконалення його особистих якостей, знань, навичок і умінь. Найбільш важливий аспект безперервного вдосконалення - навчання персоналу.

Принцип 7. Ухвалення рішень, заснованих на фактах. Реалізація принципу покликана виключити необгрунтовані рішення, які зазвичай називають вольовими. Необхідно збирати і аналізувати фактичні дані і приймати рішення їх основ. Найбільш розповсюдженими зараз являються статистичні методи контролю, аналізу і регулювання. Основа цього підходу - виміри, що проводяться для отримання даних про процеси, і одночасно накопичення інформації, яка поступово перетворюється на знання.

Принцип 8. Взаємовигідні стосунки з постачальниками. Цей принцип націлений на створення нових стосунків з постачальниками, що дістали назву комерційні, - «Разом зробимо, разом виграємо». При постійних стосунках з постачальниками можна говорити про управління ланцюжками доданих цінностей для споживачів. Дійсно, пошук постачальника і налагодження стосунків з ним - справа довга і дорога. Завжди слід прагнути до постійних відношенням з постачальниками [2].

Для розвитку українських підприємств і об'єднань, необхідно використати перехід до ринкової економіки в умовах конкуренції, залучити кращий попит зарубіжних країн для задоволення споживачів і забезпечення конкурентоспроможності вітчизняної продукції на світовому ринку, висунути насущне завдання - творче, ефективне використання правових форм, засобів, методів забезпечення якості продукції. Відомий американський спеціаліст Едвард Демінг ще в 1951 році писав, що на 85 % вирішення проблеми залежить не від людей, а від системи управління якістю.

Значну роль у підвищенні якості відіграють стандарти, які є нормативною базою системи якості. Загальновізнаними в багатьох країнах світу є міжнародні стандарти ISO серії 9000, які сконцентрували досвід управління якістю. В Україні були прийняті і гармонізовані, як ДСТУ ISO 9000 і введені в дію з 1 жовтня 2001 року.

Сучасна економіка України, не дивлячись на деякі успіхи, все ще перебуває у кризовому стані, вихід якої можливий тільки через управління якістю, тому що тільки висока якість продукції зробить її конкурентоспроможною на ринку. Більшість країн світу пройшли таким шляхом і підтвердили це положення, відтворив свої економіки.

Відтворення економіки – це, перш за все, відтворення промисловості. А для цього українським підприємствам необхідно залучати сучасні системи якості. Керівникам необхідно змінити ставлення до якості, так як вчинили після другої світової війни Японія і Німеччина. Боротьба за якість має стати національною політикою і стратегією України. Тільки такий шлях допоможе досягти світового рівня якості конкурентної продукції і вийти на зарубіжні ринки. І все, що пов'язано з вирішення проблеми якості необхідно робити професійно з впровадженням технології, обладнання, системи менеджменту, персоналу і з залученням партнерів на різних рівнях та забезпечення якості на стадії збуту і післяпродажного сервісу.

Висновки. На жаль, у більшості українських компаній відсутня внутрішня потреба в радикальній перебудові загального підходу до своєї діяльності. Лише деякі організації, які віднесені нами до третьої групи, усвідомлюють необхідність змінити ставлення до виготовлення високоякісної продукції, що зробить її конкурентоспроможною на світовому ринку.

Список використаних джерел

1. Огвоздин В. В. Управление качеством. Основы теории и практики. Учебное пособие. [Текст] / В. В. Огвоздин - М.: Дело и Сервис. 2009, 304 с.
2. Шаповал М. І. Менеджмент якості. Підручник. [Текст] / М. І. Шаповал – К.: Знання, 2006. – 471 с.
3. Мескон М. Х. Основы менеджмента. Перевод с английского. [Текст] / М. Х. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури — М.: Дело, 1992, 701 с.

Анотація

ОСНОВНЫЕ ПРИНЦИПЫ УПРАВЛЕНИЯ КАЧЕСТВОМ

Листопад И., Кись В.

В статье рассмотрены основные принципы системы управления предприятиями, которые путем постоянного мониторинга и периодического анализа должны поддерживать эффективность функционирования с учетом изменений внутренних и внешних факторов. А каждый работник организации должен осознать свою ответственность за улучшение качества продукции.

Abstract

BASIC PRINCIPLES OF MANagements BY QUALITY

I. Listopad, V. Kis

There are the considered basic principles in the article, control system by enterprises that by the permanent monitoring and analysis must support efficiency of functioning taking into account the changes of internal and external factors. And every worker of organization must realize the responsibility for the improvement of quality of products.

УДК 631.862

ВПЛИВ ДОЗИ ПІДСТИЛКИ НА ВИХІД ГНОЇВКИ ПРИ УТРИМАННІ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ

Голуб Г.А. д.т.н., проф., Швець Р.Л. асп.

Національний університет біоресурсів та природокористування України

Приведено методику розрахунку виходу гноївки із підстилкового гною великої рогатої худоби при змінні дози підстилки.

Постановка проблеми. Функціонування сільськогосподарського виробництва повинно здійснюватися на безвідходній основі та з розширеним відтворенням родючості ґрунтів. Однак, виробництво сільськогосподарської продукції останнім часом базувалося на основі застосування інтенсивних технологій та внесення доз органічних добрив, які на порядок менше необхідних для компенсації втрат гумусу, що призвело до погіршення біологічних властивостей ґрунту та його деградації.

Безвідходна технологія являє собою такий спосіб виробництва сільськогосподарської продукції, при якому негативний вплив на навколишнє середовище відсутнє, або не перевищує рівня санітарно-гігієнічних норм чи гранично допустимих концентрацій. Одним із елементів безвідходного виробництва є переробка і використання гною. У зв'язку з цим, виникає необхідність в управлінні процесом переробки гною великої рогатої худоби (ВРХ), питома вага якого у загальній кількості гною найбільша, у повноцінні органічні добрива з використання технологій біогазового зброджування та компостування.

Аналіз останніх досліджень. Відомо, що гній підприємств тваринництва відносяться до речовин високого ступеня токсичності і його зберігання в відкритому виді є екологічно небезпечним [0, 0, 0]. У даний час розроблено ряд технологій, які дозволяють в короткий термін здійснити процес переробки гною у вискоефективне органічне добриво [0, **Ошибка! Источник ссылки не найден.**, 0], чи використати в технологіях отримання біогазу [0]. Нами також запропонована технологія, яка передбачає збір підстилкового гною вздовж зони